

ním úřadě (t. j. ministerstvu) a skládá se ze 3—5 členů. Předsedu a jeho zástupce ustanovuje příslušný ministr z úřednictva svého oboru, rovněž polovinu přisedících jmenuje tento ministr ze svého úřednictva. Druhou polovici a jejich zástupce jmenuje ministr financí z úředníků ministerstva financí. Jmenování členové mohou býti kdykoli odvoláni a nahrazeni jinými.

K platnému usnesení správní komise jest třeba přítomnosti předsedy a dvou přisedících (jednoho z příslušného odboru a jednoho z ministerstva financí) a souhlasu všech přítomných členů. Vyskytne-li se různost mínění, vyhradí se rozhodnutí o věci odbornému ministrowi a ministrowi financí; nedohodnou-li se tito dva ministři do 8 dnů, rozhodne o věci ministerská rada.

Tato osnova by tedy znamenala zřízení jedné další instance k pojednávání kompetenčních sporů mezi ministerstvy. Pravomoc ředitelství není sice tak spoutána, jako je tomu u správní komise, avšak ředitele a jejich zástupce lze také po slyšení správní komise kdykoli odvolati, takže podle této osnovy se vlastně prakticky vylučuje skutečně samostatný a odpovědný postup ředitelstva. Ředitele lze kdykoli odvolati — přirozený následek bude, že ředitel se raději vždy dohodne napřed se správní komisí, to jest s příslušnými ministerstvy, aby snad nerozhodl něco jinak, než by správní komise uznala za dobré. Všechna tato ustanovení nejsou právě nejlepším prostředkem k povzbuzení opravdové iniciativy a k zajištění obchodní hybnosti státních podniků. Ministerstvo financí zatím se ještě — pokud je známo — nevyjádřilo k proneseným námitkám zmíněných sborů, takže osud této osnovy je zatím nejistý. —ík.

Reorganisace výkonných a vedoucích úřadů finančních. Pod tímto titulem navrhuje v 9. čísle ročníku 1923 Věstníku ministerstva financí státu československého min. rada J. Vencálek zajímavou úpravu finančních úřadů. Podle jeho myšlenky měly by se zásadně připustiti pouze dvě instance meritorně rozhodující (třetí přirozeně by byl nejvyšší správní soud). Ministerstvo financí mělo by býti instancí jen zcela výjimečně. Úkolem jeho byly by výlučně práce zákonodárné a péče o jednotu správy. — Jinak jako prvé stolice fungovaly by reorganisované berní správy, které by dělily se na tato oddělení: I. pro daně přímé, II. pro daně nepřímé, monopoly, veškeré trestní záležitosti a pro kontrolu výkonných orgánů ve službě, III. pro poplatky a kolky, IV. účetnictví, V. oddělení výkonné a VI. oddělení kancelářské. V čele těchto oddělení byli by v prvních třech konceptní úředníci, ve čtvrtém úředník berní, v pátém úředník důchodkové kontroly a v šestém úředník kancelářský. Nejstarší, a v zásadě nejschopnější úředník konceptní byl by zároveň přednostou berní správy. — Jako druhé stolice působila by okresní finanční ředitelství. Zemská finanční ředitelství by v důsledku župního zřízení přirozeně odpadla. Autor provádí svou myšlenku podrobněji, ač větší část jeho úvah zabírají důsledky osobní a pragmatické. — Máme za to, že myšlenka základní není špatná, že však potřebuje doplnění v různých směrech. Jisto jest, že nutno spojití berní úřady a berní správy (v historických zemích), neboť ony téměř pozbyly raison d'être, ježto placení daní a dávek děje se poštovní úřadem šekovým a stávají se nyní pouze úřady sčítovacími. Jinak i nepřímé daně doporučuje se svěřiti úřadům nižším, než dosud jest. Obtíže stránky technické u některých daní daly by se překonati. Zůstává pak otázka personální, která by mohla snad býti soustředěna u ministerstva, neboť okresní finanční ředitelství nového rázu byly by rozsahem příliš malé — třeba se zamýšlí několik žup sloučiti v jeden obvod finanční druhé stolice — a proto také pro řešení otázek personálních by se příliš nehodila. Ostatně i nyní důležitější otázky personální patří do kompetence ministerstva. To by také muselo bedlivě všimati si jednoty rozhodování, tím spíše, že by pravidelně nebylo III. instancí rozhodovací. — Navrhovanou úpravou zlepšilo by se rozhodně úřadování již i tím, že by bylo jednodušší a kratší. —

Úprava ta pak platila by pro území celé republiky a přispěla by k unifikaci správy, stále odkládané. Myšlenku autorovu nutno vzít v úvahu při organizaci finančních úřadů, které jest již naléhavě potřeba. dnk.

O studijní nadání Petra Fuchse z Vramholce. Apelační rada Petr Fuchs z Vramholce ve své poslední vůli z 24. září 1626 odkázal nemovitý statek svůj městečko Sovinky, městečko Kovaniny, ves Špikaly a ves Krásnou se všemi dvory, poplužními a se všim příslušenstvím spolu s nějakým statkem v Kladsku a s domem na Staroměst. nám. (čp. 549-I.)* do správy císař. rychtáři, purkmistru a radě Starého města pražského s podmínkou, že v domě staroměstském z důchodů z odkázaných statků bude 12 studentů úplně zaopatřeno jídlem, bytem, šaty ze šedého sukna, prádlem i studijními pomůckami. Nadání nebylo jen pro studenty nižších škol, nýbrž i pro universitány a Fuchs byl tak na svou dobu pokročilý, že ustanovil, aby přebytky byly ukládány pro případ, že by některý stipendista měl přijmouti gradus akademický. Také jim nepředepsal fakulty. Povinností chovanců bylo pouze, aby byli přítomni mši, která se měla sloužiti jednou v týdnu v úmrtní den Fuchsův, povinnost jistě netěžká. Úmysl šlechtetného zůstavitele je jasný, ale provedení jeho narazilo na nepředvídané překážky. Městská rada staroměstská ujavši se odkazu v době, kdy sama byla finančně zničena, nemohla ihned uspokojiti nároku pozůstalé vdovy a poněvadž kladský statek byl nejistý, nevěděla, bude-li moci všem povinnostem učiniti zadost. V největší tísní přispěchal s nabídkou pražský arcibiskup kardinál Harrach, který v nadání viděl vhodnou pomoc při zakládání svého arcibiskupského semináře. Sliboval, a po několika málo vyjednáváních arcibiskup dosáhl, že rada odevzdala mu veškerá práva z kšaftu, při čemž naň byla převedena i inspekce dříve vyhrazená apelační radě. Harrach se naproti tomu zavázal, že z Fuchsovy nadace bude vydržovati v nově zakládaném útulku 18 studentů staroměstských a radě vyhradil jen právo presentace a zároveň také převzal na sebe všechny závazky plynoucí z pozůstalosti. To stalo se r. 1628 a rok na to dosáhl kardinál potvrzení jejího od císaře a paže a vkladu smlouvy do desk zemských.

Staroměstská rada dostala statky do vlastnictví. Proto odmítla žádost arcibiskupovou za vyúčtování do r. 1629 a arcibiskup smlouvou měl veškerá práva, ale ovšem i povinnosti, spolu i s povinnostmi, k nimž se podle smlouvy zavázal. Avšak arc. Harrach usiloval využití získaných práv co nejvíce pro své záměry a využívaje rozháraných poměrů tehdejší doby, nedbal příliš horlivě povinností. Zvláště asi velmi záhy bylo opomenuto presentační právo městské rady, jež již za nástupce Harrachova arc. Mat. Ferd. z Bielenberka musila se o ně hlásiti. Arcibiskup stavěl se zprvu nevěda o nějakém nadání, později pak přiznal se, ale chtěl obsazovati jenom 6 měšťanských míst pro stav duchovní, o ostatních že prý ve smlouvě nic nestojí. Je zřejma snaha arcibiskupova dále porušovati smlouvu z r. 1628 a využití příjmů Fuchsovske nadace pro sebe, hlavně aby všichni »Fuxiani« obrátili se ke kněžskému stavu, ne aby jim jako dříve byla ponechána svobodná volba stavu. Kromě toho snažil se arcibiskup snížit počet chovanců na 12 z 18, což skutečně také provedl a tím porušil základní povinnost.

Poměry se nezlepšily, když na místo arcib. semináře nastoupil seminář generální r. 1783, kde bylo však obsazováno jen 12 míst. Magistrát pražský nastoupivší na místo měst. rady protestoval a domohl se některých oprav. Ale když byl opět státní seminář zrušen, obnovený arcibiskupský obrátil veškerá místa výhradně pro výchovu duchovenstva a dokonce i do desk zemských byl statek Sovinky zapsán na jméno nadačního fondu arcib. semináře a nebyla správně respektována ustanovení smlouvy z r. 1628. Přesto nebyla nadace Fuchsova sloučena s arcib. generál. seminářem jako pouhé nadání seminářské. Ale správa nového semináře r. 1703 se pokusila obsaditi jen 13 míst vymlouvajíc se, že důchod

*) Druhý dům od rohu ulice Železné směrem k ul. Celetné.